

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leta - - \$6.00
Za pol leta - - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 216. — ŠTEV. 216.

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 14, 1923. — PETEK, 14. SEPTEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

MUSSOLINI BO ODPOKLICAL VOJAŠTVO

Najbrže bo že koncem tega meseca odpokiicano vojaštvov s Krfa. — Če Grška ne bo zadostila zahtevam, ji bo Rim naložil nadaljnjo odškodnino. — Velik uspeh poslaniškega sveta. — Mussolini se je končno vklonil pritisku francoskega ministrskega predsednika Poincareja.

Pariz, Francija, 13. septembra. — S posredovanjem poslaniškega sveta se je končno določilo dan, ko bodo italijanske čete zapustile grški otok Krfa.

Italijani bodo odšli s Krfa dne 27. septembra.

Francoski ministrski predsednik Poincare je prizvedel na Mussolinija velik pritisk.

Mussolini se je dolgo časa protivil, slednjč se je pa vseeno vdal.

Pristavil pa je, da bo naložil Grški nadaljno odškodnino, če ne bo točno ugodila vsem dosedanjim italijanskim zahtevam.

Poslaniški svet bo skrbel, da bo motiv umora peterih italijanskih komisarjev natančno dognan in da bo Grška plačala, kolikor Italijani zahtevajo.

Grška bo morala plačati razen 50,000,000 lir tudi vse stroške italijanske okupacije.

Pariz, Francija, 13. septembra. — Nevarnost nove evropske vojne se je zmanjšala, ko se je poslaniškemu svetu posrečilo, pugovoriti Italijo, naj izprazni otok Krfa pred koncem meseca septembra.

Italijani so zasedli Krfa dne 31. avgusa, ker Grška ni takoj zadostila vsem italijanskim zahtevam.

Grška je prosila za posredovanje Ligo narodov. Italija pa s tem posredovanjem nikakor ni bila zadovoljna.

Susak, 12. septembra. — Jugoslovani v tem mestu so popolnoma mirni, kljub temu, da se vsak dan sproti boje italijanskega napada.

Oblasti pravijo, da Jugoslavija ne bo ničesar ukrenila, četudi Mussolini anektira Reko. Jugoslavija hčere ohraniti mir za vsako ceno. V akeijo bo stopila edinole v slučaju, da bi italijanske čete prekoračile jugoslovensko ozemlje.

PREMOGARJI V HAZLETONU SO PODPISALI POGODOBO.

BIVŠA BOLJEVIČKA SODNICA OPROŠČA JETNIKE.

Moskva, Rusija, 13. septembra. Mlada ruska dekle Anna Glutzman, ki je bila dve leti sovjetska sodnica ter spravila v jebo na tisoč oseb, je dobila novo šaržo. Vlada ji je naročila naj preide razmere po raznih jetniščih, ki so prenapolnjene ter nuj izpusti vsejetnike, ki so zapri zastran manjših pregreškov.

Kot znano, bodo dobili delaveci desetprocentno zvišanje plače in še par drugih ugodnosti.

Dosedal se ni še nobena lokalna unija izrazila proti pogodbi.

ŽRTVE JAPONSKEGA POREČA.

Osaka, Japonsko, 10. sept. — Če je verjeti zadnjim poročilom, je zahteval japonski potres 1 milijon 356,749 žrtev. V to število je treba šteeti usmrčene, poškodovane in pogrešane. Število porušenih hiš znaša 315,824.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMILJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj so bile naše cene nizke:

Jugoslavija:

Raspodaja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač na hitre izplačilo najugodnejše.

1000 Din. ... \$11.70 .. K 4,000

2000 Din. ... \$23.20 .. K 8,000

5000 Din. ... \$57.50 .. K 20,000

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo desetek po 10 centov za poštinske in druge stroške.

Italija in zasedene ozemlje:

Raspodaja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opštini in Zadru.

200 lir \$ 9.80

300 lir \$14.40

500 lir \$23.50

1000 lir \$46.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo desetek po 10 centov za poštinske in druge stroške.

Ko padljeva, ki presegajo manj kot en tisoč dinarjev ali pa dvakrat ne dovoljujemo po mogosti še poseben popust.

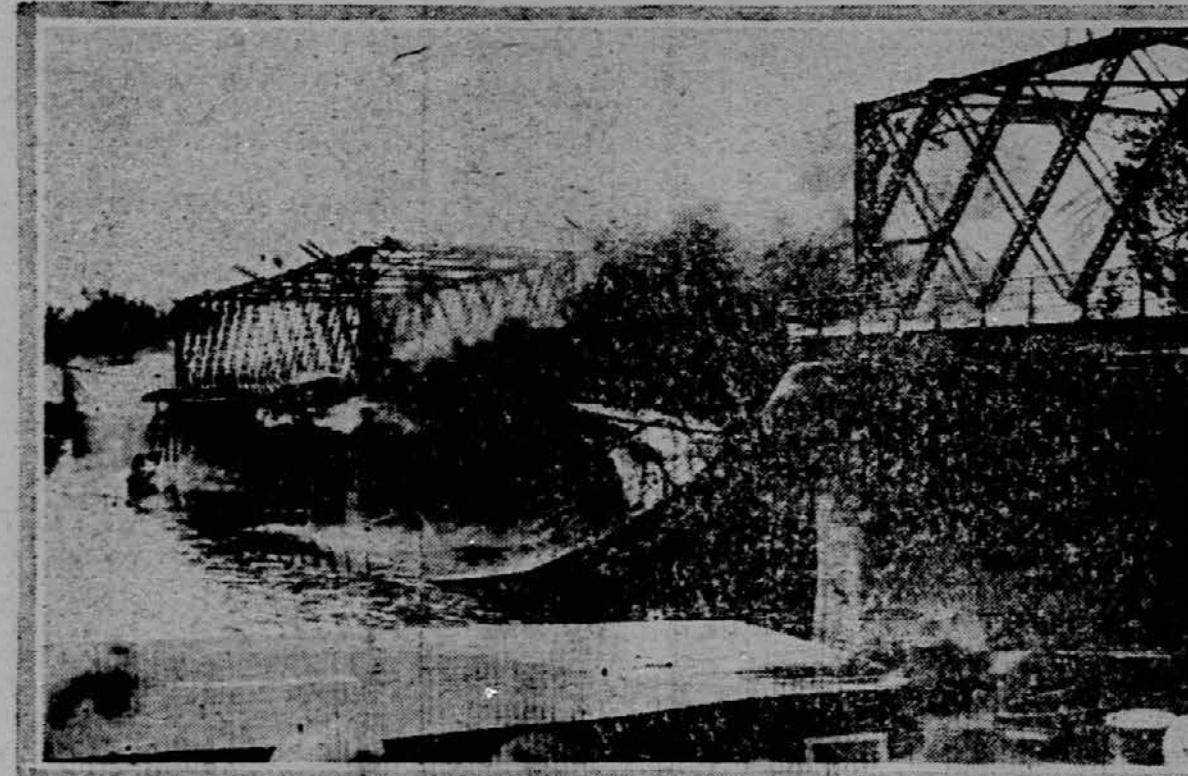
Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepravilno; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančno ceno v napred. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosegli denar v roki.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte početek oglašev v tem delu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK-SAKSER STATE BANK
83 Cortlandt Street
New York, N. Y.
Glavno nastopalištvo Jadranška Banka.

POŽAR UNIČIL MOST.

Pogled na podprtje velikega North End mostu, ki je vezal mesti Springfield in East Springfield, Mass.; Pred par dnevi so selesena tla mostu unela, nakar je bil v trenutku ves most v plameh. Silna vročina je zvila jekleno ogrdroje, ki je popadal v vodo.

ANGLIJO VZNEMIRJA BENITO MUSSOLINI

Splošno se domneva, da bo italijanski ministrski predsednik zapalil nov požar na Balkanu. Pogajanja z Jugoslavijo.

London, Anglija, 22. septembra. Angleški zunanjji urad ne ve, kaj bi storil, ker je dobil od Italije poročilo, da bo Mussolini takrat odpoklical svoje čete iz otoka Krfa, ko se bo njemu izdlibilo.

Mussolini je odločno povdral, da se ne bo oziral niti na Ligo narodov niti na sklepne velesil.

Ministrski predsednik Baldwin ne bo prej miroval, dokler ne dobi tegodišnje načina, da spravi Italijane s Krfa.

Rim, Italija, 12. septembra. — Srbska vlada še desedorji ni obvestila Italije, če bo sprejela ali zavrnila načrt, ki sta ga sestavili jugoslovanski in italijanski delegaci glede Reke.

Kljub temu pa splošno prevlada mnenje, da bo dosežen med Italijo in Jugoslavijo sporazum.

Prevojni človek sploh ne more pojmiti, kaj pomeni ta velikanska številka.

V Nemčiji je vsak človek milijonar v papirnatih markah.

Pred vojno je bilo deset milijonov mark vrednih dva milijona dolarjev.

Sedaj dajejo po deset milijonov mark v gostilnih za napitnine.

Ponižno kosilo je mogoče dobiti za sto milijonov mark.

Pred vojno je bilo sto milijonov mark vrednih dvajset milijonov dolarjev.

Za en bilijon (pred vojno dve sto milijonov dolarjev) je komaj mogoče kupiti ceneno obliko.

V Nemčiji mora stradati vsakdo, ki nima bilijona mark.

Francija seveda zahteva, da jima plačati Nemčija odškodnino v zlatu. Vsega skupaj zahteva petdeset tisoč milijonov zlatih mark.

Ce bi se Francozi zadovoljili, da bi jim Nemčija plačala v papirnatimi markami, bi ta ogremna sveta reprezentirala petsto ameriških dolarjev.

Nadalje je povdral, da je bila Italija zadnjih pet let napram Jugoslaviji izredno velikodušna in da je vsledtega že skrajni čas, da pride ob državi do končnega sporazuma.

Dogodek z Grško je podzgal jugoslovanske nacionaliste, da so pričeli rožljati z orožjem. Razni jugoslovanski krogovi pritošijo na vladu, silijo jo, naj izkoristi priliko ter naj napove Italiji vojno.

Italija je vsledtega prisiljena storiti vse potrebno za svojo varnost ter se pripraviti na vsak slučaj.

Vsledtega se koncentrirajo čete v okolici Trsta in v pristanišču Taranto se zbira laško vojno brodovje.

60-LETNA ŽENSKA JE PREHODILA SKORAJ DVA TISOČ MILJ.

Niagara Falls, N. Y., 13. sept.

Sem je dosegla 69-letna Mrs.

Amanda Chapman. Hodila je pač

iz Miami, Fla. Vsega skupaj je

prehodila 1890 milj.

MILIJON MARK ZA AMERIŠKI PENNY

Razne zanimivosti o nemškem dejanju. — Na nemškem je vsak človek milijonar v papirnatih markah. — Sto milijonov mark stane kosilo.

Berlin, Nemčija, 13. septembra. Nemška marka je danes desegla rekord. Za en ameriški dolar je bilo namreč mogoče dobiti sto sedemnajst milijonov nemških mark.

Povprečni človek sploh ne more pojmiti, kaj pomeni ta velikanska številka.

Pred vojno je bilo deset milijonov mark vrednih dva milijona dolarjev.

Sedaj dajejo po deset milijonov mark v gostilnih za napitnine.

Ponižno kosilo je mogoče dobiti za sto milijonov mark.

Pred vojno je bilo sto milijonov mark vrednih dvajset milijonov dolarjev.

Za en bilijon (pred vojno dve sto milijonov dolarjev) je komaj mogoče kupiti ceneno obliko.

V Nemčiji mora stradati vsakdo, ki nima bilijona mark.

Francija seveda zahteva, da jima plačati Nemčija odškodnino v zlatu. Vsega skupaj zahteva petdeset tisoč milijonov zlatih mark.

Ce bi se Francozi zadovoljili, da bi jim Nemčija plačala v papirnatimi markami, bi ta ogremna sveta reprezentirala petsto ameriških dolarjev.

Nadalje je povdral, da je bila Italija zadnjih pet let napram Jugoslaviji izredno velikodušna in da je vsledtega že skrajni čas, da pride ob državi do končnega sporazuma.

Dogodek z Grško je podzgal jugoslovanske nacionaliste, da so pričeli rožljati z orožjem. Razni jugoslovanski krogovi pritošijo na vladu, silijo jo, naj izkoristi priliko ter naj napove Italiji vojno.

Italija je vsledtega prisiljena storiti vse potrebno za svojo varnost ter se pripraviti na vsak slučaj.

Vsledtega se koncentrirajo čete v okolici Trsta in v pristanišču Taranto se zbira laško vojno brodovje.

FRANCOZI NISO ZADOVOLJNI S STRESEMANNOVIM PONUDBO

Pariz, Francija, 13. septembra. Nove nemške ponudbe, vsebovane v zadnjem govoru nemškega kanclerja Stresemanna, ne bodo zadovoljile Francije.

Položljivemu "Temps" izjavlja:

"Na podlagi Stresemannovega

govora ni mogoče otvoriti nobenih pogajanj med Francijo in

Nemčijo".

Pariz, Francija, 13. septembra.

Nova nemška ponudba, vsebovana

v zadnjem govoru nemškega kanclerja Stresemanna, ne bodo zadovoljile Francije.

Položljivemu "Temps" izjavlja:

"Na podlagi Stresemannovega

govora ni mogoče otvoriti nobenih

pogajanj med Francijo in

Nemčijo".

Pariz, Francija, 13. septembra.

Nova nemška ponudba, vsebovana

v zadnjem govoru nemškega kanclerja Stresemanna, ne bodo zadovoljile Francije.

</

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by
Hercules Publishing Company
(A Corporation)

FRANK GARNER, President LOUIS BENEDICK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Offices of Above Officers
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voices of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$6.00
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelji in praznikov.

Dopolni prav predpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovani po
Mladih in Mlajših Order. Pri spremembi kraja narodnikov, prednost, da se nim
vadi prednost bivalnika, nameniti, da hitrejši najdejo naslovnik."GLAS NARODA"
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2276

PREISKUŠNJE PRISELJENCEV

Tajnik Davis je dolgo časa študiral priseljeniško vprašanje. Pred par dnevi je sporocil javnosti svoje zaključke in vladne namene.

Govoril je o načrtih priseljeniške postave, ki bodo predloženi kongresu začetkom meseca decembra.

Ti načrti se povsem strinjajo z dolobam, ki so že nad leto dni v veljavni. Davis se je mudil par tednov v Evropi. On sicer pravi, da je študiral. Res pa je, da se je samo mudil.

Glede bodočega priseljevanja je stvar taka.

Ameriški kapitalisti potrebujete rok in sile, z vsemi štirimi se pa branijo naprednih priseljencev.

Pri tem je pa veliko težava. Kako bi bilo mogoče odločiti lulkod od klenega zrna. Kako bi bilo mogoče spraviti v deželo sam take priseljence, ki bi bili kapitalistom po volji?

Svoječasno je gospod Gompers predlagal, naj se priseljevanje za nekaj časa popolnoma omeji.

Toda tak načrt ni pogodu washingtonski vladi.

Vlada bi rada pustila v deželo kolikormogoče veliko priseljencev, toda biti bi morali pridni, potrežljivi, voljni in "neokuženi" ljudje.

Največja naloga ameriških kapitalistov in delavskega tajnika je, prepovedati vstop v deželo vsem naprednim in zavednim delavcem.

Pravi, da so dobili potrebno sredstvo. Pri tem bo pa treba pomoci evropskih policijskih oblasti.

Vsek priseljenec bo moral predložiti izpričevalo o svojem življenju. Policijske oblasti vsakega okraja bodo morale, poročati ameriškim zastopnikom v Evropi, kako so živelji ljudje, ki se nameravajo izseliti.

Če bo mogoče ta poročila dobiti, gospod Davis zaenkrat še ne ve, toda upa, da se mu bo posrečilo pregovoriti evropske policijske oblasti, da bodo sodelovali z ameriškimi konzulatimi.

Vlada namerava s pomočjo svojih agentov preiskati že v ameriških pristaniščih vse one, ki se misijo izseliti.

Preiskovali jih pa ne bodo, če imajo kugo ali kolero, ampak njihovo moralo bodo postavljalni na tehtnico.

Tudi na uši ne bodo dali toliko kot na politično prečitanje.

Če se bo zgodilo tako kot vlada namerava, ne bo prisel noben zaveden delavec v Združene države.

D opis i.

Cleveland, Ohio.

Pred par dnevi je dospela Miss Ross Puel iz Pueblo, Colo., do objeve na clevelandsko naselbino. Ta kolekcija presegala sveto vseh dosedanjih kolekcijs, od strani razin svoje prijatelje. Tukaj bo ostala še par tednov, potem pa obišeše druga mesta in New York. Sejaj se nahaja pri svoji sestrični Mrs. Zrimie na Hale Ave.

Poročevalce.

Millwaukee, Wis.

Dnevi se krajašo in postajajo hladnejši, življenje na društvenih poljih pa postaja, kakor običajno živahnejše. Kakor se sliši, bomo imeli letosino jesen in zimo dokaj prireditev in kar je najbolj važno, da bodo spojene te prireditev z lepimi najnovejšimi igrami. Igralci in igralke se že vadijo. Do sedaj so na programu v kolikor je nam znan, že sledče igre: "Sloveneglava Minka", "Stari greh", "Navaden človek", "Pri belem konjčku" in prav gotovo jih bo-

de se več. To pomeni vsestransko zanimanje za Slov. Dom. Povdarnjati moramo, da se pobira do sedaj le med Sloveni. Tudi nekatera naša drušava in klubki so se lepo odzvala na apel, z oglasi in tudi darili. Kaj vse poročajo nabirelci, o tem bomo enkrat prihodnjic počrnil podrobnejše. Za danem konstatiramo le, da kdor po svetu bo, vidi in sliši marsikaj. Slišali so tudi take reči, o katerih so bili v dvomu, jeli res ali ne. Nale-

teli so na take, ki pravijo, da ne znajo brati in ne pisati, zato niso vedeli, da se snuje kakšen milwauške Slovenec. Toda še le Slovenski Dom v Milwaukee. In

še in popolnejše bo, kadar bomo zopet na take, ki so mirno in trezidel vprizarjati igre na našem no poslušali nabirelca, kateri se lastnem, domačem, modernem odrusu. Da bomo to dosegli preje, kakor si mogoče eni mislio, nam je jasen porok: "Organizacija Slov. Dom", ki se tako lepo in povoljno rezvija. Neustrašen in požrtvovalni pobiralec oglosil, deset kam, nabirelci med tem pogledal,

HELMAR vsebujejo 100% čisti turški tobak ter jim vsledtega že več let dajejo poznavalci prednost.

HELMAR so danes iste kakovosti kot so bile prvo nařejene. Isti 100% čisti turški tobak.

20 HELMAR stane nekaj več kot 20 navadnih cigaret in v vsak HELMAR imate nekajkrati več užitka.

HELMAR so v lepenkastih skatljah, kar jih sciti pred lomljenjem in krušenjem. Navadne cigarete so v zavojih.

ZAPOMNITE SI ŠKATLJO IN IME.

Izdelovalci prvo vrstnih turških in egipčanskih cigaret na svetu.

HELMAR

Iz Jugoslavije.

Oropana pošta.

Pri Kosovski Mitrovici je te dni reparska topla preobčena v orežniško uniformo napadla poštni voz. Potnikom so reparij vzelj prično 100,000 dinarjev. Razen te, se odnesli tudi vse pošiljke, ki so se nahajale v poštnem voznu.

Tatvine na novosadskem velesejmu.

Novosadska polica je polovila celo tolpo, ki je več dni na tamkajšnjem velesejnem kradlu trgovcem in industrijetem blago. Vodja tolpe je bil trgovski pomočnik Mita Alibačević iz Beograda. Skoda, povzročena po tativih, znaša nad 200,000 dinarjev.

Vlak je povižil v bližini južnega kolodvora v Zagrebu neznanega človeka.

Samomer slikarja.

V Zagrebu se je obesil sobni slikar Krešimir Sabad, rojen leta 1897, v Koprišnici.

Podpora jugoslovanski akademiji v Zagrebu.

Nančni minister je odredil, da se izplača jugoslovanski akademiji v Zagrebu 300,000 dinarjev državne podpore.

Požar

je uničil poseznik Remen v Varaždu, gospodarsko poslopje ter veliko množino krme, ki je imel nakupljeno. Ker je poslopje zavarovano samo z malenkostno svoto, ima poseznik veliko škodo.

Z našim pozdravom vsem čitaljem.

Za Slovenski Dom:

Oglasovalni odbor.

Peter Zgaga

Nekega lepega dne je pobral slavni profesor porodništva svoje študente ter jih peljal v porodnišnico.

Hotel se je priprčati, koliko so naučili, hotel je vedeti, če so njegovi nasveti padli na rodovitna tla.

Hodil je ž njimi od ženske do ženske in razlagal.

Pridejo do mlade žene, ki se je vila v porodnih krčih.

Pa vpraša profesor starega študenta: — Povejte mi, kaj bi storili, če bi bili sami pri tem porodu?

Student je začel razlagati, da bi storil to in da bi storil ono. Govoril je dolge pole ure, profesor je pa kimal z glavo. Vse, kar je student povedal, je bilo narobe.

In ko je končal, je rekel profesor:

— Še nekaj ste pozabili povedati. Nazadnje bi morali vzeti še klešče ter z vso močjo udariti očeta po glavi. Na ta način bi bila vsa familiija uničena: otrok, mati in oče.

Po petresu so izpustili iz japonskih jetnišnic vse radikalce. Do volili so, jima, da v tem izvarem nem slučaju pomagajo reševalcem.

Ko bo na Japonskem zopet v redu, bo red ljubeča vlasta radikalce zopet zaprla.

Že izza pamтивka iščejo ljudi kamen modrosti.

Nekateri zatrjujejo, da je nsvet tak kamen. Učenjaki in modrijani pravijo, da ga ni.

Toda je kamen modrosti je tisti, na katerem se tiskajo banke.

To, kar bo povedal, se je v resnici zgodilo.

V neki slovenski vasi so praznovali veliko politično zmage. Župan je pozval vse volilce v gostilnico, ter jih v zahvalo dobro napoju. Pišč so in jedli, da je bilo joj.

Opolčni pride v kremo tudi nečinični čuvaji. Sede k peči in na roči četrstinko vina.

Edino nočni čuvaj se ni v politiki strinjal z županom.

In vsledtega ga župan nahruli — No, kaj pa ti tukaj? Pojdite in glej, da ne bo kake tativin ali kakega drugega zločina.

— Ni potreba, gospod župan — pravi čuvaj — smo vši tukaj, gestilni.

Sreča, stokratna sreča, da je Mussolini italijanski ministrsk predsednik.

Le pomislite, kaj bi bilo, če bi bil Mussolini barber v Belgradu

Kadarkoli pride iz Evrope, kaže slaven učenjak ali diplomat, goobsujejo časnarski poročevalce v raznim vprašanjima. Zadnjič je došel neki angleški profesor, ki je pripovedoval začudenim časnarskim poročevalcem, da podežejo podgane nekaterje lastnosti s svojih starosti.

Sicer pa ni v Evropi ničesar novega.

V vasi se je vršilo predavanje. Predavatelj je govoril o umetnih gnojilih.

Pa ga vpraša farmer: — Gospod, ali je umetni gnoj res boljši kot pa naravnini?

Predavatelj odvrne: — To je stvar okusa.

V nagrobeni spomenki marsikarskega moža, bi morali vključiti besede:

Bil je dolgoletni služabnik svoje žene in svojih otrok.

Tatvine v Sevnici na Štajerskem.

Dne 16. avgusta je bila v neki gostilni ukrašena trgovca Alojzija Trčka iz Sela pri Ljubljani rjava listnica s 750 dinarji ter z dvema obrtnima listoma. — V no-

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Prezident: RUDOLF FERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.

Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.

Začasni blagajnik LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.

Blagajnik neizplačani smrtnik: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 802 American State Bank Bldg., 600 Grant St. at Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNICK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.

MOHOR MLADIĆ, 1324 W. 18 Street, Chicago, Ill.

FRANK SKRABEC, 4522 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLAPONIK, Box 480, Ely, Minn.

GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.

FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.

DEDŠČINA.

Spisal Richard Dallas.

Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

19

(Nadaljevanje.)

Medpotoma se je Littell kot slučajno obrnil k Milesu.
— No, — ga je vprašal — ali ste kaj dosegli?

Detectiv je nekaj časa pomicjal; potem je pa odvrnil:
— Da.

— Toda morilea niste izsledili? — je nadaljeval Littell.
Zopet je detectiv pomicjal in zopet odvrnil:

— Pa sem ga.

Prijel sem se za rob ob oknu ter se, tresoč se po vsem telesu, trdno naslonil nazaj.

Ko je hotel Littell nekaj izpregovoriti, sem ga prijel za roko. On se je ozrl in me je skodraj sočutno motril.

Zatem se je zopet obrnil k Milesu.

— Kdo je?

— Ne sedaj, ne sedaj, — sem stokal. — Jaz mu moram sporočiti. — Meni prepustite vso zadevo.

— Dobro, — je rekел Miles.

Ko je opazil Littell moj preplašeni obraz in Milesovo resnost, je začel gledati skozi okno. Morda se je bal, morda ga je začela peči vest.

V jetniški so nas takoj spustili v bolniško sobo, kjer je ležal Winters. Izvanzredno žalostno je bilo v dotični sobi. Nobene podobe na steni. Samo bela postelja in bela odeja na nji.

Winters je bil mrtvaško bled. Oči je imel zaprte, in ustrasil sem se, da smo prišli prepozno.

Stopil sem k postelji. Littell za meno. Oh oknu sta stala zdravnik in zdravniška strežnica.

Oba sta se mi tiko približala.

— Če mu imate še kaj povedati, je najboljše, da mu poveste sedaj — je rekel zdravnik. — Ne bo več dolgo.

Jaz sam nisem imel ničesar povedati. Njegovega duševnega razpoloženja pa tudi nisem hotel skaliti.

Klub temu sem se pa sklonil čezen in ga vprašal:

— Ali me poznate?

— Da, — je odvrnil s komaj slišnim glasom.

— Ali lahko kaj storim za vas? — sem ga vprašal.

Začel je premikati ustnice in zdele se mi je, da je izpregovoril besedo "Littell".

Pogledal sem Littella. Stal je ob stranici postelje visoko vzravnal. V njegovem bledem obrazu je bil izraz neizmerne boleznine. Gledal je nepremično na posteljo.

V tej sobi je bil zanj samo Winters, sieč pa nikogar.

Prijeti sem ga za roko.

— Z vami hoče govoriti, — sem mu rekел.

Mojih besed ni razumel. Moral sem mu jih ponoviti. Zatem je stopil k Wintersu ter rekel počasi in razločno:

— Jaz sem Littell. Ali hočete govoriti z meno?

Winters mu je pogledal v obraz Nasmehnil se je in s težavo izpregovoril:

— Hvala vam, ker ste me tako izbornobranili. Tukaj na smrtni postelji vam ponovno zatrdim, da sem nedolžen.

— Vem, — je odvrnil Littell s hripišnjim glasom. — Vedno sem vedel, da ste nedolžni.

Njegov glas se je izpremenil v tiho nežno šepitanje:

— Vam se je zgodila velika krivica. Veliko ste trpeli in junak prenašali svojo usodo. Sedaj je pa vse pri kraju.

Ko je Winters slišal te besede, se mu je razjasnil obraz. Nekončno se je popravil v vzglavlju ter stegnil v znak hvaležnosti obe roki proti Littellu.

Littell je prijet roki, padel na kolena ter se dotaknil z obrazom umirajočega.

Vsi smo stali sklonjene glave ter čakali konca.

Tedaj je vstal Littell, razklenil roke, ki so se ga oklepale, ter mu jih položil nazaj na ležišče.

Z roko mu je pogladil čelo. V njegovih očeh je bila tih prošnja, za odpuščanje.

Winters je bil mrtv. Toda v njegovem bledem obličju je bil izraz blaženosti in miru.

Z Littellom je bilo nebo usmiljeno. Dalo mu je dočakati, ta svečan trenutek.

Obrnil sem se vstran ter pustil Littella samega z mrtvecem. Ko sem dospel do Milesa, me je pridržal.

— Kaj naj storim sedaj, gospod tajnik? — me je vprašal.

— Nič, — sem odvrnil. — Prepustite ga meni.

Nekaj časa se je obotavljalo, potem je pa vprašal:

— Ali mu mislite povedati?

— Da, povedal mu bom.

— Kdaj?

— Tako. Toda vas ne potrebujem več.

Vzel je klobuk in odšel.

Ozr sem se. Littell je še vedno stal ob postelji.

— Če hočeta, vzemimo voz in se peljiva v klub — sem mu rekel.

Dvignil je glavo ter na moj zapovedovalni glas moško odvrnil:

— Na razpolago sem vam. — Brez besede je stopil za meno v kočijo.

V klubu sem poiskal prazno sobo ter ga pozval seboj. Stopil je k mizi in pozvonil natakarju.

— Nekaj bi rad pil — mi je rekel. — Ali bi tudi vi?

— Ne, — sem odvrnil nakratko.

— Kot vam je drago, — je odvrnil ter naročil natakarju, naj mu prinese konjaka.

Ko je čakal na pijačo, je bobnal z prsti po mizi. Na vsak način se je hotel pomiriti, kar se mu je pa le deloma posrečilo.

Bil je red, ponosen, neuklonljiv mož.

Ko je natakar odšel, s ije nali Littell kozarček ter skrbno zaprl vrat. Zatem se je naslonil s hrbotom na vrata in me pozorno pogledal.

Popolnoma sva razumela drug drugega.

— Kaj mi imate povedati? — je vprašal.

Stopil sem tik njega in sikitil:

— Da ste umorili Arthurja Whiteja.

— Kaj ste zblaznili? — je rekel.

— Resnicno sem govoril, in vi veste, da nikdar ne lažem.

— Kje imate dokaze?

— Tukaj so.

To teh besedah sem mu izročil Milesov zapisnik.

— Prečitajte, pa Boste izprevideli, da ni nobene rešitve za vas.

Začel je premišljevati. Zatem je segel po poročilu. Najini ro-

ELECTRIC SIGN

Električno znamenje je kot prodajalec, ki stoji pred vratmi vaše trgovine ter vabi ljudi, naj stopijo notri. Električno znamenje opozori nase več ljudi, kajih more navaden prodajalec, kajti videti ga je mogoče nad en blok daleč podnevi in ponoči.

Z veseljem vam bomo pomagali izbrati znamenje, pripravno za vašo trgovino. Vprašajte za podrobnosti

The New York Edison Company
At Your Service
Electric Sign Bureau

130 East 15th Street Telephone: Stuyvesant 5600

Medpotoma se je Littell kot slučajno obrnil k Milesu.
— No, — ga je vprašal — ali ste kaj dosegli?
Detectiv je nekaj časa pomicjal; potem je pa odvrnil:
— Da.

— Toda morilea niste izsledili? — je nadaljeval Littell.
Zopet je detectiv pomicjal in zopet odvrnil:

— Pa sem ga.

Prijel sem se za rob ob oknu ter se, tresoč se po vsem telesu, trdno naslonil nazaj.

Ko je hotel Littell nekaj izpregovoriti, sem ga prijel za roko. On se je ozrl in me je skodraj sočutno motril.

Zatem se je zopet obrnil k Milesu.

— Kdaj je?

— Ne sedaj, ne sedaj — sem stokal. — Jaz mu moram sporočiti. — Meni prepustite vso zadevo.

— Dobro, — je rekel Miles.

Ko je opazil Littell moj preplašeni obraz in Milesovo resnost, je začel gledati skozi okno. Morda se je bal, morda ga je začela peči vest.

V jetniški so nas takoj spustili v bolniško sobo, kjer je ležal Winters. Izvanzredno žalostno je bilo v dotični sobi. Nobene podobe na steni. Samo bela postelja in bela odeja na nji.

Winters je bil mrtvaško bled. Oči je imel zaprte, in ustrasil sem se, da smo prišli prepozno.

Stopil sem k postelji. Littell za meno. Oh oknu sta stala zdravnik in zdravniška strežnica.

Oba sta se mi tiko približala.

— Če mu imate še kaj povedati, je najboljše, da mu poveste sedaj — je rekel zdravnik. — Ne bo več dolgo.

Jaz sam nisem imel ničesar povedati. Njegovega duševnega razpoloženja pa tudi nisem hotel skaliti.

Klub temu sem se pa sklonil čezen in ga vprašal:

— Ali me poznate?

— Da, — je odvrnil s komaj slišnim glasom.

— Ali lahko kaj storim za vas? — sem ga vprašal.

Začel je premikati ustnice in zdele se mi je, da je izpregovoril besedo "Littell".

Pogledal sem Littella. Stal je ob stranici postelje visoko vzravnal. V njegovem bledem obrazu je bil izraz neizmerne boleznine. Gledal je nepremično na posteljo.

V tej sobi je bil zanj samo Winters, sieč pa nikogar.

Prijeti sem ga za roko.

— Z vami hoče govoriti, — sem mu rekел.

Mojih besed ni razumel. Moral sem mu jih ponoviti. Zatem je stopil k Wintersu ter rekel počasi in razločno:

— Jaz sem Littell. Ali hočete govoriti z meno?

Winters mu je pogledal v obraz Nasmehnil se je in s težavo izpregovoril:

— Hvala vam, ker ste me tako izbornobranili. Tukaj na smrtni postelji vam ponovno zatrdim, da sem nedolžen.

— Vem, — je odvrnil Littell s hripišnjim glasom. — Vedno sem vedel, da ste nedolžni.

Njegov glas se je izpremenil v tiho nežno šepitanje:

— Vam se je zgodila velika krivica. Veliko ste trpeli in junak prenašali svojo usodo. Sedaj je pa vse pri kraju.

Ko je Winters slišal te besede, se mu je razjasnil obraz. Nekončno se je popravil v vzglavlju ter stegnil v znak hvaležnosti obe roki proti Littellu.

Littell je prijet roki, padel na kolena ter se dotaknil z obrazom umirajočega.

Vsi smo stali sklonjene glave ter čakali konca.

Tedaj je vstal Littell, razklenil roke, ki so se ga oklepale, ter mu jih položil nazaj na ležišče.

Z roko mu je pogladil čelo. V njegovih očeh je bila tih prošnja, za odpuščanje.

Winters je bil mrtv. Toda v njegovem bledem obličju je bil izraz blaženosti in miru.

Z Littellom je bilo nebo usmiljeno. Dalo mu je dočakati, ta svečan trenutek.

Obrnil sem se vstran ter pustil Littella samega z mrtvecem. Ko sem dospel do Milesa, me je pridržal.

— Kaj naj storim sedaj, gospod tajnik? — me je vprašal.

— Nič, — sem odvrnil. — Prepustite ga meni.

Nekaj časa se je obotavljalo, potem je pa vprašal:

— Ali mu mislite povedati?

— Da, povedal mu bom.

— Kdaj?

— Tako. Toda vas ne potrebujem več.

Vzel je klobuk in odšel.

Ozr sem se. Littell je še vedno stal ob postelji.

— Če hočeta, vzemimo voz in se peljiva v klub — sem mu rekel.